

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ ฉบับที่ เดือน..... พ.ศ.

ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3

ยุพิน กาวี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ในปัจจุบัน จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 100 คน เครื่องมือเป็น แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.0 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่

ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ 2) บุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน 3) บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ บุคลากรทางการศึกษา ภาวะผู้นำ

บทนำ

ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน เป็นผู้ที่ชักนำหน่วยงานหรือองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์สำเร็จตามที่วางไว้ และผลงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่ปรากฏออกมาจะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้นำในหน่วยงานนั้นมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ภาวีกา ธาราศรีสุทธิ (2549 หน้า 6) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารองค์การเพราะการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ

คนและงาน ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานของหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นจึงต้องใช้การบริหารอย่างมีศิลปะ เพื่อให้สามารถครองใจคนและได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ถือว่าเป็นศาสตร์และศิลป์ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ การดูแล การจูงใจ ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องนำก่อนทำเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่บุคลากรในองค์กรของตน ตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้เป็นที่ชื่นชมยินดี ฉะนั้นผู้นำย่อมเป็นหลักที่สำคัญยิ่งต่อองค์กร ต่อบุคลากร และต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม สถานศึกษาถือว่าเป็นองค์กรทางสังคมที่มีหน้าที่ให้บริการในด้านการศึกษา ทางด้านทางวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งบุคลากรในองค์กรจะประกอบไปด้วยบุคลากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรหลักของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีภาระหน้าที่ที่จะต้องบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า ตามสภาพบริบทที่เป็นอยู่ ในปัจจุบันนี้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีปัญหาในด้านบุคลากรเป็นอย่างมาก ซึ่งสาเหตุของปัญหาอาจมีสาเหตุต่างกัน เช่น ปัญหาครูย้าย ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอนในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบเต็มศักยภาพ ตลอดจนปัญหาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการรับบริการจากสถานศึกษา เป็นต้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยมองเห็นว่า ในการบริหารสถานศึกษานั้นหากไม่ได้รับความร่วมมือ/ความพึงพอใจจากผู้ร่วมงาน ครูผู้สอนในสถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแล้ว การดำเนินงานในด้านการบริหารก็คงมีปัญหอุปสรรคในการดำเนินงาน และไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ หากการบริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือ/ความพึงพอใจจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ย่อมจะทำให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้ความสนับสนุนและร่วมมือ ทั้งนี้ทั้งนั้นในการสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้ได้บังคับบัญชาโดยเฉพาะในสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทางการศึกษา ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ภาวะผู้นำ (Leadership) ของผู้บริหารนั่นเอง เพราะภาวะการเป็นผู้นำของผู้บริหารเองบางครั้งในการบริหารสถานศึกษา ยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในปัจจุบันในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 ตำบลบ่อแก้ว อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จากปัญหาดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาว่าความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน และเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 โดยแยกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในปัจจุบันในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมละเมิงละเมิงใหม่ เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมละเมิงละเมิงใหม่ เขต 2 โดยแยกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมละเมิงละเมิงใหม่ เขต 2 จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 134 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมละเมิงละเมิงใหม่ เขต 2 จำนวน 100 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน

2. เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย คือ ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ จากจำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 134 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ ได้จำนวน 100 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน ประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง เพศหญิง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68 เป็นเพศชาย 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 ประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปีมีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบันในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบันในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 45 ข้อ

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน ด้านการครองคน และด้านความรู้ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ ที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน พบประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความพึงพอใจด้านการครองตนมากที่สุด รองลงมาคือด้านการครองงาน ด้านการครองคน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดละเมิงใหม่ มีความเป็นนักวิชาชีพชั้นสูงหรือความเป็นนักบริหารมืออาชีพ มีการศึกษาอบรมที่มีองค์ความรู้ที่เป็นระบบระเบียบคือ มีการประมวลความรู้และพัฒนาทางวิชาการอย่างเป็นระบบ มีระบบการจัดการศึกษา มีการเรียนรู้ การฝึกฝนอบรม เป็นที่ยอมรับทางสังคม

มีหลักการ มีทฤษฎี มีแบบแผนการปฏิบัติตนให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ การมีอำนาจปฏิบัติการ อำนาจในการวิเคราะห์และการตัดสินใจในการบริหาร ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, หน้า 127 - 128) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาตนเองในการบริหารองค์การ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยผู้ที่เป็นผู้บริหารต้องมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง จากการปรับเปลี่ยนทัศนคติและความคิดในด้านการแสวงหาความรู้ในด้านการบริหาร ให้ความสำคัญในการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ การมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนและมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และความรับผิดชอบ

2. การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททั้งของสถานศึกษาและสภาพปัจจุบัน ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราวุธ (2548, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่มีอิทธิพลต้องมีความถูกต้องต่อการกระทำของคนอื่นมากกว่าคนอื่น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในการกำหนดเป้าหมาย หรือการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และนอกจากนี้ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 11) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นพฤติกรรมส่วนตัวของบุคคล ที่ชักนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และมีความสัมพันธ์แบบผู้นำและผู้ตาม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่มีร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร สุขใจ (2549, หน้า 48-49) ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผู้บริหารได้แสดงออกหรือปฏิบัติตนในด้านภาวะผู้นำบ่อยครั้ง ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ โดยรวมและรายด้านย่อยอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พร้อมบุญ สายช่างทอง (2547, หน้า 67 – 76) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนปิ่นสรวงราษฎร์วิทยาลักษณ์พบว่า ในภาพรวมของภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการครองตน พบว่าบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่ มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ในปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จด้วยตนเอง ส่งเสริม สนับสนุนระบบประชาธิปไตย และปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการและรัฐบาล เป็นผู้ตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้บริหารต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในด้านการครองตน สอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ (2549, หน้า 149-158) ได้สรุปว่าความล้มเหลวของผู้บริหารหรือจุดอันตรายของผู้นำ ได้แก่ ปัญหาในการครองตน เราถ้าหากผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำในการครองตน การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วย่อมทำให้การบริหารเป็นไปได้ยาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บพิตร คำผา (2548, หน้า 57) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในอำเภอเมืองลำพูน รายด้านด้านการครองตนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สินินทร จันทรพงศ์ (2546, หน้า 59 – 60) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ราชด้านด้านการครองตนอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการครองงาน พบว่าบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า ผู้บริหารมีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ การปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละ อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการหรืองานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ของสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาเอง ของบุคลากรทางการศึกษา และตลอดจนตัวนักเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พงศา บุตรสุทธีวงศ์ (ม.ป.ป. หน้า 35) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและทำหน้าที่ในการใช้อำนาจหน้าที่ของตนมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โปร่งใสและสุจริตโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย ปานัน (2552, หน้า 63-64) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ราชด้านด้านการครองงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ญาณะโค (2544, หน้า 54 – 56) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้และความคาดหวังของครูผู้สอน ในกลุ่มโรงเรียนบ้านกลาง – ศรีบัวบาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ราชด้านด้านการครองงานอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการครองคน พบว่าบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละแวก 3 อำเภอละแวก จังหวัดเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า ผู้บริหารมีอัธยาศัยดี เป็นกันเอง และสุภาพต่อทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของตัวผู้นำผู้บริหารพร้อมที่จะสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดกับบุคลากรทุกฝ่าย มีวิธีที่จะครองใจคนเพื่อสร้างความสำเร็จให้กับตัวเองและหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพงษ์ ศรีชัยมัยรัตน์ (ม.ป.ป.) ที่ว่าผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้อำนาจใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวิดา ธาราศิริสุทธี (2549, หน้า 80) ที่สรุปว่าผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสุภาพ มีความเป็นมิตรกับคนทั่วไป สามารถที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับผู้อื่นด้วยกิริยา อากักรและวาจาที่ถูกต้องเหมาะสม โดยไม่ทำให้ผู้ติดต่อด้วยเกิดความกระด้างกระเดื่องหรือไม่พอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกช วัฒนวิริยะ (2550, หน้า 43-44) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยราชด้านด้านการครองคนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์

เอี่ยมฐานันท์ (2545, หน้า 45-47)ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ราชด้านด้านการครองคนอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านความรู้ ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า ผู้บริหารมีความรู้และเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ มติ กฎหมาย และ นโยบาย ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พงดา บุตรสุทธีวงศ์. (ม.ป.ป. หน้า 35) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และรู้จักที่จะเลือกนำเอากฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ของตนมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โปร่งใสและสุจริต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ใจจิตร (2546, หน้า 46-47) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยราชด้านด้านความรู้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ แก้วปัญญา (2541, หน้า 52-54) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ราชด้านด้านความรู้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายละเมิง ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันในการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานมีการแบ่งหน้าที่ และคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรทุกคน มีบรรยากาศในการทำงานแบบพี่น้อง มีความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสภาพบริบทของสถานศึกษาอยู่บนพื้นที่สูง บุคลากรส่วนใหญ่จะเดินทางในวันจันทร์ และกลับบ้านในวันศุกร์ ดังนั้นระหว่างทำงานในแต่ละสัปดาห์จะมีระยะเวลาในการสร้างความเป็นมิตรกันมากขึ้น และผู้บริหารมีความเข้าใจในสภาพบริบทของสถานศึกษา เห็นใจในการเดินทาง ความเป็นอยู่ของบุคลากร ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำในการสร้างความพึงพอใจให้กับบุคลากรทางการศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับ พิชิต พันธุ์พิทยแพทย (2542,บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของพนักงานครูเทศบาลที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย พบว่า ในภาพรวมความพึงพอใจของพนักงานครูเทศบาลที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน อยู่ในระดับมาก และโกวิท ลั่นฤทัย (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน พบว่าความพึงพอใจในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ของบุคลากรที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมและราชด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสามอำเภอสามจังหวัดเชียงใหม่ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสามอำเภอสามจังหวัดเชียงใหม่ มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารโรงเรียนที่อยู่ในบริบทบนพื้นที่สูง ผู้บริหารมีความพร้อมในด้านการบริหารเป็นอย่างดี ทั้งด้านความรู้ การครองตน การครองคน และการครองงาน ผู้บริหารมีความตระหนักที่จะพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ และคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน จึงทำให้บุคลากรทางการศึกษา มีทัศนคติ และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ โดยสมศักดิ์ คงเที่ยง (2548, หน้า 149) ได้กล่าวว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้ลึกเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ
2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของงาน และการมีส่วนร่วมในการบริหาร
3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และผลการปฏิบัติจะทำให้เกิด

ความรู้ลึกสำเร็จ การได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ที่ตรงตามที่คาดหวังไว้ สอดคล้องกับ

พรมาลี สีนสมบูรณ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สามคมสหศึกษาสัมพันธ์ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ วนิตา สมฤทธิ์ (2541, หน้า 70 – 75) ศึกษาลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอฝาง พบว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความรู้ บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสามอำเภอสามจังหวัดเชียงใหม่ มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในหลักการบริหารในสถานศึกษาแต่ละฝ่าย
2. ด้านการครองตน บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสามอำเภอสามจังหวัดเชียงใหม่ มีความเห็นว่าผู้บริหารต้องประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ จรรยาบรรณอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กระทำตนเป็นที่รัก เป็นที่น่านับถือ ไม่เห็นแก่ตัวและสามารถเข้าร่วมงานสังคม ชุมชนได้ดีด้วย
3. ด้านการครองคน บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสามอำเภอสามจังหวัดเชียงใหม่ มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการเลือกใช้นุเคราะห์ให้

เหมาะสมกับงาน แบ่งงานได้อย่างทั่วถึงและกระจายงานให้มากกว่านี้ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา และต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

4. ด้านการครองงาน บุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม มีความเห็นว่าคุณบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีความทุ่มเทให้กับงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อนำพาองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จ และต้องพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม ในภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาแนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายละเมิง 3 อำเภอละเมิง จังหวัดเชียงใหม ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรกช วัฒนวิริยะ. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). ศักยภาพแห่งศตวรรษที่ 4 : แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ชักเชสมิเดีย.
- โกวิท ลีนฤณี. (2541). การศึกษาความพึงพอใจในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม.
- ชัยวัฒน์ ใจจิตร. (2546). พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม.
- นิกร สุขใจ. (2549). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2548). ไม้ด้อยบริหาร. เชียงใหม่ : Orange Group Tactics Design
- บพิธ คำผา. (2548). พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในอำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม.

- พรมมาลี สันตมบรรณ. (2544). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนเอกชน สามคมสหศึกษาสัมพันธ์ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พร้อมบุญ สายช่างทอง. (2547). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนปรีณัชรอยแยลส์วิทยาลัย. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พอดา บุตรสุทธีวงศ์. (ม.ป.ป.). กฎหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทมิตรภาพการพิมพ์และสตีดิโอ
จำกัด.
- พิชิต พันธุ์พิทยแพทย. (2542). การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานครูเทศบาลที่มีต่อพฤติ
กรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธี. (2549). ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- วนิดา สมฤทธิ์. (2541). ลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอฝาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพงษ์ ศรีชัยรมย์รัตน์. (ม.ป.ป.). กฎแห่งความเป็นเลิศทางการบริหารคน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
พิมพ์เนศ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2548). การบริหารงานบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ :
บริษัทมิตรภาพการพิมพ์และสตีดิโอ จำกัด.
- สินินทร จันทรผง. (2546). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทนต์ แก้วปัญญา. (2541). พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัฒน์ ญาณะโก. (2544). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้และความคาดหวังของ
ครูผู้สอน ในกลุ่มโรงเรียนบ้านกลาง – ศรีบัวบาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสาวลักษณ์ เอี่ยมฐานนท์. (2545). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกชัย ปานัน. (2552). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

